

บทที่ 6

สรุปและข้อเสนอแนะ

ก. สรุป

การศึกษาระบบเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชนเผ่าเผ็ดองเหลืองในสังคมไทย (Economic System and Culture Change of Phi Tong Luang the Thai Society) ที่บ้านบ่อหอย ตำบลยาบหวาน อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน และบ้านบุญยืน ตำบลบ้านเวียง อำเภอร่องกวาง จังหวัดแพร่ โดยมีสมมติฐานดังต่อไปนี้คือ

1. จำนวนป่าไม้ลดลงมีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของเผ็ดองเหลือง
2. ที่ดินที่มีจำนวนจำกัดมีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของเผ็ดองเหลือง
3. ทรัพยากรธรรมชาติที่ลดน้อยลงมีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของเผ็ดองเหลือง
4. การติดต่อทางวัฒนธรรมมีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของเผ็ดองเหลือง
5. การรับกระแสวัฒนธรรมเมืองมีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของเผ็ดองเหลือง
6. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของเผ็ดองเหลือง
7. บทบาทของนักพัฒนาในหน่วยงานรัฐบาลมีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของเผ็ดองเหลือง
8. บทบาทนักพัฒนาในภาคเอกชนมีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของเผ็ดองเหลือง

ผลวิจัยพบว่า ทุกข้อเป็นไปตามสมมติฐาน ยกเว้น ข้อที่ 7 เพราะว่าแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1-3 มีผลกระทบต่อชนเผ่าเผ็ดองเหลือง เพราะชนเผ่าเผ็ดองเหลืองยังมีความเชื่อฝังในลักษณะมาชาคิดว่าเผ่าตนจะเพาะปลูกเลี้ยงสัตว์ไม่ได้ผิผิ แต่รับจ้างหรือแลกเปลี่ยนแรงงานได้ หรือเพาะปลูกให้คนอื่นได้ไม่ผิผิ เพราะฉะนั้นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จึงมีผลโดยตรง ระบบเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชนเผ่าเผ็ดองเหลือง

บทบาทนักพัฒนาในหน่วยงานของรัฐบาล ไม่มีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของชนเผ่า ผีตองเหลือง เพราะนักพัฒนาศูนย์สงเคราะห์ชาวเขาจังหวัดส่วนใหญ่จะพัฒนาชาวเขาหรือชนกลุ่มน้อย เผ่าอื่น เช่น เผ่าม้ง อีก้อ และเข่า เพื่อลดปัญหาการตัดไม้ทำลายป่า แหล่งต้นน้ำลำธาร การทำไร่เลื่อนลอยปลูกพืช เสพติด ตลอดจนปัญหาความมั่นคงภายใน ส่วนชนเผ่าผีตองเหลืองมีศักยภาพต่ำ กว่าชาวเขาเผ่าอื่นในเรื่องปัญหาเหล่านั้น เพราะชนเผ่าผีตองเหลืองโดยปกติจะไม่ยอมติดต่อกับคนนอกเผ่า ไม่สร้างปัญหาเหมือนชาวเขาเผ่าอื่นจึงถูกละเลย ให้การสงเคราะห์ชนเผ่า ผีตองเหลืองเท่าที่ควร

ในส่วนของชนเผ่าผีตองเหลืองปัญหาเล็กน้อยแทบจะมองไม่เห็นหรือเกี่ยวข้องกับเล็กน้อย ประการสำคัญเจ้าหน้าที่หน่วยสงเคราะห์ชาวเขามีโอกาสพบปะกับชนเผ่าผีตองเหลืองน้อยมากเมื่อเทียบกับเผ่าอื่น ๆ อาจเป็นเพราะวัฒนธรรมเก็บของป่า ล่าสัตว์ ต้องเร่ร่อน ย้ายถิ่นไปเรื่อยตามป่า ไม่อยู่กับที่ จึงตามให้ความสงเคราะห์ยาก เมื่อชนเผ่าผีตองเหลืองต้องการความช่วยเหลือ เช่น เจ็บป่วยมาก ๆ จึงจะเข้ามาหาเจ้าหน้าที่เพื่อขอความช่วยเหลือ ขอยากิน หน่วยงานของรัฐส่วนอื่น ๆ ก็เข้าไปเป็นครั้งคราว เช่น ผู้ว่าราชการจังหวัด นายกเหล่ากาชาดจังหวัด นำสิ่งของไปแจกกรณี ประสพภัยจากธรรมชาติ บทบาทของเจ้าหน้าที่รัฐจึงไม่มีผลโดยตรงต่อระบบเศรษฐกิจ ผีตองเหลือง

การศึกษาระบบเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชนเผ่าผีตองเหลืองใน สังกมไทยนั้น สรุปได้ว่า

ป่าไม้เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลกระทบ โดยตรงต่อระบบเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงชน เผ่าผีตองเหลือง จากการที่ป่าไม้ลดลงอย่างมาก (จากสถิติของกรมป่าไม้ในปี พ.ศ. 2510 บริเวณที่ อยู่อาศัยของชนเผ่าผีตองเหลืองมี 74% ของพื้นที่ทั้งหมดในปี พ.ศ. 2538 ลดลงเหลือ 18% ของ พื้นที่ทั้งหมด) เพราะป่าไม้เป็นแหล่งที่ทำมาหากิน เป็นแหล่งผลิตอาหารตลอดจนเป็นที่พักพิงที่อยู่ อาศัยของชนเผ่าผีตองเหลือง เมื่อป่าไม้ถูกทำลายลดลงจำนวนมากก็เหมือนกับทำลายแหล่งที่ทำมา หากิน แหล่งผลิตอาหารและที่อยู่อาศัยของชนเผ่าผีตองเหลือง เพราะวิถีชีวิตของชนเผ่านี้เป็นวัฒนธรรมที่มีลักษณะเก็บของป่า ล่าสัตว์ก็ต้องหมดไป งานศิลปะ งานจักสานที่ชนกลุ่มนี้ที่ผลิตมาเมื่อ แลกเปลี่ยนกับสังคมภายนอก ผลิตภัณฑ์ประเภทนี้ มีความต้องการน้อยเพราะความจำเป็นน้อย จึง ไม่พอแก่การค้าขายชนเผ่าผีตองเหลืองต้องปรับตัวเพื่อความอยู่รอดโดยแลกเปลี่ยนแรงงานกับ ชนเผ่าม้งเป็นทางรอดที่สามารถอยู่ได้ ชนเผ่าม้งมีความเข้าใจชนเผ่าผีตองเหลืองมากชาวเขาเผ่าอื่น

ผีตองเหลืองอายุไม่ยี่สิบ ค่าเฉลี่ยโครงสร้างทางอายุ ชนเผ่าผีตองเหลืองประมาณ 40-50 ปี และปัจจัยอื่นประกอบกันด้วย เช่น สภาพความเป็นอยู่ภาวะทุพโภชนาการ โรคมาเลเรีย ฯลฯ

3. ในการศึกษาวัฒนธรรมชนเผ่าผีตองเหลือง นอกจากบริเวณรอยต่อของจังหวัดแพร่ และจังหวัดน่าน ยังมีชนเผ่าผีตองเหลืองผู้วิจัยคาดว่ายังมีชนกลุ่มนี้อีกประมาณ 2-3 กลุ่ม ใหญ่ อีกอยู่ในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวคือ ที่จังหวัดสาเยบุรี (Sayaburi Province) อยู่ระหว่างทางตอนใต้ เมืองหลวงพระบาง เหนือจังหวัดเชียงรายของประเทศไทย มีชนเผ่านี้จำนวนมาก และยังรักษาวัฒนธรรมดั้งเดิมค่อนข้างสมบูรณ์ ลักษณะสังคม (Primitive Society) ข้อมูลได้คณะอาจารย์พยาบาลจากวิทยาลัยพยาบาลหลวงพระบางมาดูงานที่วิทยาลัยวิทยาลัยพยาบาลชลบุรี เมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2537

4. ในการศึกษาชนกลุ่มน้อยที่มีลักษณะวัฒนธรรมเก็บของป่าล่าสัตว์ ในประเทศไทย ยังมีอีก 2-3 กลุ่ม คือ ชาไก ยังเป็นกลุ่มชนที่ยังมีวิถีชีวิตวัฒนธรรมเก็บของป่าล่าสัตว์ (Hunting & Gathering Culture) อาศัยทางภาคใต้ในบริเวณจังหวัดพัทลุง ปัตตานี ตรัง สตูล ยะลา ปัจจุบันนี้เหลือน้อย เท่าที่พบ เมื่อวันที่ 25 เมษายน 2537 จำนวน 57 คนในอำเภอธารโต จังหวัดยะลา

5. ชาวเล หรือ ชวน้ำ อาศัยทั่วไปบริเวณชายฝั่งตะวันตกของภาคใต้ตามเกาะ ๆ เช่น พังงา กระบี่ ภูเก็ต มีมากที่สุดยังมีความเชื่อรักษาวัฒนธรรมเหนียวแน่นที่เกาะลิเป๊ะ ในหมู่เกาะตะลูดตา

ในส่วนของภาษามาลาปรี และวัฒนธรรมชนเผ่าผีตองเหลืองผู้ที่คลุกคลีกับชนเผ่าผีตองเหลืองเป็นเวลานานพอสมควรคือ

Mr. Eugene R.Lang AKA (นายบุญขึ้น สุขเสนห์) โดยการให้ลูกของเขาคือนายเจริญ นายอุดม สุขเสนห์ คลุกคลีเป็นเด็กชนเผ่าผีตองเหลืองเพื่อเรียนรู้ภาษามาลาปรี จะได้สอนศาสนาและภาษาไทย ได้ดีกว่ากลุ่มอื่น

ข้อเสนอทางปฏิบัติ

หลังจากผู้วิจัยได้ใช้เวลาหลายเดือน เพื่อศึกษาระบบเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมชนเผ่าผีตองเหลือง ที่บ้านบ่อหอย อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน และบ้านบุญขึ้น อำเภอร่อง-กว้าง จังหวัดแพร่ จึงขอเสนอแนะบางอย่างเพื่อให้ชนเผ่าผีตองเหลืองรักษาวัฒนธรรมดั้งเดิมสืบต่อไป

1. รัฐบาลควรจัดอาณาเขตให้ชนเผ่านี้อยู่อย่างอิสระในอาณาเขตของชนเผ่าผีตองเหลือง ลักษณะวนอุทยาน โดยไม่มีใครไปรบกวน